

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 12-13 maja 2014 r. na kierunku „filologia”
prowadzonym w obszarze nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego
stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych
w Instytucie Humanistycznym Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-
Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: prof. UAM dr hab. Beata Mikołajczyk – członek PKA
członkowie: prof. dr hab. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld – ekspert PKA
prof. dr hab. Tadeusz Piotrowski – ekspert PKA
mgr Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. formalno-
prawnych
Justyna Rokita – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „filologia” prowadzonym w Instytucie Humanistycznym Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Instytutu, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Władze Uczelni i Instytutu stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji
uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

¹Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Strategia Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu została przyjęta Uchwałą Senatu Uczelni Nr 1/III/12 z dnia 21 marca 2012 r. w sprawie *Strategii Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na lata 2012-2030*. W czasie wizytacji przedstawiono protokół z posiedzenia Senatu (wraz z listą obecności) na którym podejmowano decyzję powyższej sprawie. Strategia rozwoju Uczelni składa się z misji, celów strategicznych, analizy stanu wyjściowego, analizy SWOT, proponowanych działań i decyzji służących osiągnięciu celów strategicznych oraz postępu w ich realizacji. Do pracy nad strategią została powołana 20-osobowa grupa robocza składająca się z przedstawicieli władz Uczelni, dyrektorów Instytutów oraz przedstawicieli pracowników naukowych i administracyjnych.

Stosownie do postanowień § 9 ust. 1 statutu Uczelni podstawową jednostką organizacyjną jest Instytut. Strategia rozwoju Instytutu Humanistycznego na lata 2012-2030 została przyjęta – zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 8 i 9 statutu – Zarządzeniem nr 13/2012 Dyrektora Instytutu Humanistycznego z dnia 30 maja 2012 r.

Kształcenie na studiach pierwszego stopnia na kierunku „filologia” prowadzone jest na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr MNISW-DNS-WUP-6052-708-3/EW/09 z dnia 28 maja 2009 r. Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z przepisami określonymi w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat (uchwała Senatu nr 1/XII/08 z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie utworzenia kierunku studiów „Filologia”) oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Koncepcję kształcenia w Instytucie oparto zarówno o misję i strategię Uczelni na lata 2012-2030, przyjętą wspomnianą już uchwałą Senatu PWSTE w 2012 jak i o dokument zatytułowany „Strategia Instytutu Humanistycznego”. Dokumenty te znane były autorom Raportu samooceny, którzy powołują się na sformułowania, przyjęte w nich. Oprócz ogólnego określenia misji wyróżniono także cele strategiczne, rozpisane na 58 działań dla uczelni oraz 30 dla Instytutu Humanistyki. Sformułowane są one na poziomie szczytnych haseł, bez określenia konkretnych działań, np., dla Instytutu, w określeniu celu strategicznego z zakresu dydaktyki nr 2, „Doskonalenie sposobu organizacji praktyk zawodowych i ich jakości”, brak jakiegokolwiek opisu, co to ma znaczyć i jakie konkretne działania należy przedsięwziąć. Raport samooceny jest jeszcze bardziej ogólnikowy, operuje się w nim hasłami lub ogólnymi definicjami pojęć bez przełożenia ich na realia Uczelni, brak stąd także opisu konkretnych działań. Sformułowania są tak frazesowe, że wszystkie opisy celów można śmiało odnieść do dowolnej uczelni w Polsce. Znacznie ciekawsza jest analiza dobrych i złych cech Instytutu typu SWOT, w odróżnieniu od analizy SWOT dla Uczelni, która zawiera sformułowania na jeszcze bardziej ogólnym i jeszcze bardziej frazesowym poziomie. Niewątpliwie jednak, na poziomie ogólników, występuje powiązanie misji i strategii Uczelni z misją i strategią Instytutu, w tym ocenianego kierunku.

Uczelnia wybrała profil ogólniakademicki, choć hasłowo kładzie nacisk na kształcenie praktyczne, stąd naturalnym byłby wybór profilu praktycznego. Przedstawiciele szkoły uzasadniają swój wybór małą precyzją przepisów. Student może wybierać jedną z dwóch specjalności, tłumaczeniową i nauczycielską, co stanowi standard na większości uczelni prowadzących studia na kierunku filologia w Polsce, stąd PWSTE niczym się nie wyróżnia, jeżeli chodzi o różnorodność i innowacyjność oferty kształcenia.

W rozmowie z kierownikiem Zakładu Filologii Angielskiej wynika, że, ponieważ większość studentów I stopnia kontynuuje studia na stopniu II, których PWSTE nie

prowadzi, studia na PWSTE postrzega on jako etap prowadzący do kształcenia na II stopniu na Uniwersytecie w Rzeszowie, a tym samym studenci stanowią niejako rezerwuwar potencjalnych magistrantów na owym uniwersytecie.

Ze względu na „dopasowywanie” studentów do studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim zrozumiałe jest, dlaczego studenci na specjalizacji tłumaczeniowej piszą prace dyplomowe nie zawsze związane ze specjalizacją, a ściśle odpowiadające zainteresowaniom potencjalnych promotorów prac magisterskich na tym Uniwersytecie. Stąd w PWSTE studentowi oferuje się nie poszerzenie możliwości wyboru, a jego zawężenie, do specyfiki jednego uniwersytetu. Takie postępowanie należy ocenić negatywnie.

Mechanizm wprowadzania nowych elementów kształcenia znakomicie ilustruje pomysł wprowadzenia nowej specjalizacji, angielski w biznesie i multimediami, na podstawie rozmów z bardzo wąską grupą zainteresowanych, poddany później zdawkowej konsultacji wśród interesariuszy zewnętrznych.

- 2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

W Raporcie samooceny oraz w załączniku nr 7, program kształcenia, stwierdza się, że w procesie określania koncepcji kształcenia brali udział przede wszystkim jedna grupa interesariuszy wewnętrznych, czyli pracownicy Instytutu. Potwierdzają to rozmowy z pracownikami oraz z Zespołem ds. Jakości Kształcenia. Rola pozostałych interesariuszy, czy to wewnętrznych czy to zewnętrznych, ograniczała się w zasadzie do wyrażania opinii i konsultacji w odniesieniu do powstałej koncepcji kształcenia. Uczelnia ustanowiła Forum Interesariuszy Zewnętrznych, choć z dokumentów wynikałoby, że była to honorowa nazwa obejmująca wszystkich interesariuszy. Na liście interesariuszy zewnętrznych znajduje się 10 instytucji, przy czym w teczce zawierającej dokumentację konsultacji można znaleźć także nazwy innych instytucji, nie wymienionych na liście (np. Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej). Dokumentacja wykazuje, że konsultacje przeprowadzone były często rzetelnie, obejmowały opis celów i efektów kształcenia. Były to jednak konsultacje, nie uczestniczenie w opracowaniu koncepcji. W w/w dokumentach stwierdza się, że interesariuszem zewnętrznym są uczelnie prowadzące studia na II stopniu, w spisie owych uczelni występuje jedynie Uniwersytet Rzeszowski, z którym występują bardzo silne więzi kadrowe. Jest to zrozumiałe w świetle pkt 1 powyżej. Należy więc stwierdzić, że rola znakomitej większości grup interesariuszy jest jedynie konsultacyjna.

Studenci są włączani w proces ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów poprzez spotkania członków Samorządu Studenckiego z Władzami Instytutu, opiniowanie programów studiów przez właściwy organ Samorządu Studentów jak również poprzez uczestnictwo przedstawicieli uczelnianego Samorządu Studentów w posiedzeniach Instytutowego Zespołu ds. Zapewniania i Oceny Jakości Kształcenia oraz Instytutowej Komisji Dydaktycznej. Studenci posiadają swoich reprezentantów w Radzie Instytutu oraz w Senacie. Reprezentacja studentów zgodna jest z art. 61 oraz 67 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili ogólne zadowolenie z programów studiów oraz zmian wprowadzonych w związku z procesem wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji. Należy jednak podkreślić, iż w trakcie konsultacji przeprowadzanych przez władze Instytutu zgłaszali oni szczegółowe uwagi dotyczące np. źle, ich zdaniem, rozplanowanych godzin lektoratów z języka dodatkowego jak również

zbyt małej ilości zajęć z języka angielskiego. Zdaniem studentów w programie studiów zwiększona powinna zostać ilość zajęć z mówienia w języku angielskim kosztem obniżenia ilości zajęć z języka dodatkowego oraz zajęć prowadzonych w języku polskim. W tej chwili proporcja zajęć z dwóch języków równa jest 50:50, co zdaniem studentów negatywnie wpływa na naukę ich docelowego języka. ZO PKA podziela ten pogląd. Analiza uwag studentów w tym zakresie została umieszczona w dalszej części raportu.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Występuje powiązanie misji i strategii kierunku z misją i strategią Uczelni i nadrzędnej jednostki. Opis misji i strategii jest nadmiernie ogólnikowy. Występuje przesadne powiązanie koncepcji kształcenia z potrzebami jednego konkretnego uniwersytetu. Oferta kształcenia nie jest różnorodna i innowacyjna.

2) W opracowaniu koncepcji kształcenia brali udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, jednak przede wszystkim w roli konsultacyjnej.

2.Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Obudowę prawną i organizacyjną w zakresie przyjętych w Uczelni działań dotyczących budowania programów kształcenia należy uznać za prawidłową. Kształcenie na kierunku „filologia” jest realizowane w oparciu o plany i programy studiów opracowane zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym dla danego rocznika. Obowiązujący program studiów na studiach pierwszego stopnia rozpoczynających naukę w roku akademickim 2011/2012 został opracowany zgodnie ze standardami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.). Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455, z późn. zm.) ostatni cykl kształcenia oparty o koncepcję standardów rozpoczął się w roku akademickim 2011/2012. Rozwiązania zawarte w tym planie i programie studiów w pełni odpowiadają wymogom opisanym w powyższym rozporządzeniu.

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

Plan i program studiów dla kierunku „filologia” począwszy od roku akademickiego 2012/2013 został dostosowany do Krajowych Ram Kwalifikacji (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Programy opracowywano w oparciu o dokumenty prawa wewnątrzuczelnianego dotyczące procedury opracowywania, konsultowania i zatwierdzania programu kształcenia:

1. Uchwałę Senatu nr 3/I/12 z dnia 18 stycznia 2012 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów kształcenia i planów studiów, ich realizacji i rezultatów,
2. Zarządzenie Rektora nr 6/2012 z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie szczegółowego sposobu projektowania, realizacji i oceny rezultatów programów kształcenia i planów studiów,
3. Zarządzenie Rektora nr 34/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. w sprawie procedur projektowania programu kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu,
4. Uchwałę Senatu nr 2/II/13 z dnia 20 lutego 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących uchwalania planów studiów i programów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia, studiów podyplomowych i kursów dokształcających ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Senatu nr 3/V/13 z dnia 29 maja 2013 r., uchyloną następnie przez Uchwałę nr 5/IV/14 z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustalenia wytycznych w sprawie opracowania planów studiów i programów kształcenia dla kierunku studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, studiów podyplomowych i kursów dokształcających,
5. Zarządzenie Rektora nr 28/2014 z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie doskonalenia programów kształcenia realizowanych na danym kierunku, poziomie i profilu studiów oraz zapewnienia w Instytucie dostępu do informacji o systemie doskonalenia programów kształcenia,
6. Zarządzenie Rektora nr 20/2012 z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie zasad budowania systemu ECTS,
7. Zarządzenie Rektora nr 55/2013 z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie szczegółowych procedur zarządzania planem studiów dla danego programu kształcenia,
8. Zarządzenie Rektora nr 24/2013 z dnia 6 marca 2013 r. w sprawie wprowadzenia Procedur zarządzania sylabusem (kartą przedmiotu),
9. Zarządzenie Rektora nr 57/2013 z dnia 7 czerwca 2013 r. w sprawie badań dotyczących przypisywania punktów ECTS dla modułu/przedmiotu przeprowadzonych za pomocą ankiet.

Zmiany w planach studiów i programach kształcenia, a także doskonalenie procesu kształcenia odbywają się zgodnie z przepisami określonymi w statucie:

1. Projekt efektów kształcenia dla kierunku filologia na cykl kształcenia 2012/2013-2014/2015 został przyjęty uchwałą nr 7/2012 Rady Instytutu Humanistycznego z dnia 21 marca 2012 r., a następnie zatwierdzony uchwałą Senatu nr 2/IV/12 z dnia 25 kwietnia 2012r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Instytucie Humanistycznych PWSTE w Jarosławiu. Plany studiów na kierunku filologia na cykl kształcenia 2012/2013-2014/2015 zostały przyjęte uchwałą Rady Instytutu Humanistycznego nr 22/2012 z dnia 30 maja 2012 r., natomiast programy studiów - uchwałą Rady Instytutu Humanistycznego nr 20/2013 z dnia 30 maja 2012 r.,

2. Projekt efektów kształcenia dla kierunku filologia na cykl kształcenia 2013/2014-2015/2016 został przyjęty uchwałą nr 15/2013 Rady Instytutu Humanistycznego z dnia 20 marca 2013 r., a następnie zatwierdzony uchwałą Senatu nr 2/IV/13 z dnia 24 kwietnia 2013r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Instytucie Humanistycznych PWSTE w Jarosławiu. Plany studiów na kierunku filologia na cykl kształcenia 2013/2014-2015/2016 zostały przyjęte uchwałą Rady Instytutu Humanistycznego nr 22/2013 z dnia 24 maja 2013 r., natomiast programy studiów - uchwałą Rady Instytutu Humanistycznego nr 24/2013 z dnia 24 maja 2013 r.,
3. Projekt efektów kształcenia dla kierunku filologia na cykl kształcenia 2014/2015-2016/2017 został przyjęty uchwałą nr 28/2014 Rady Instytutu Humanistycznego z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia projektu dodatkowych efektów kształcenia na kierunku filologia, a następnie zatwierdzony uchwałą Senatu nr 8/IV/14 z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie określenia opisu efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Instytucie Humanistycznym PWSTE w Jarosławiu.

W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy zaangażowani są w sposób systemowy interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni - programy te poddawane są do konsultacji i opiniowania przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Plany studiów i programy kształcenia podawane są do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie ich na stronie internetowej Instytutu.

Oceniana jednostka stawia sobie za cel, określony w Raporcie samooceny, aby wykształcić filologa o specjalności angielskiej, o specjalizacji nauczycielskiej i tłumaczeniowej. Absolwent specjalizacji nauczycielskiej powinien umieć uczyć w szkołach podstawowych oraz przedszkolach, zaś absolwent specjalizacji tłumaczeniowej ma umieć przekładać, „ma zaawansowaną umiejętność tłumaczenia tekstów pisanych z j. polskiego na j. angielski i odwrotnie oraz dobre umiejętności tłumaczenia ustnego” (Raport samooceny).

Jednak Szkoła odnosi się do wzorcowych efektów kształcenia, które nie są dostosowane do kierunku filologia, a które zostały określone w Uchwale Nr 494/2013 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2013 roku dotyczące propozycji wzorcowych opisów efektów kształcenia dla wybranych kierunków studiów. Skutkiem tego np. w opisach efektów kształcenia dla specjalizacji tłumaczenia nie pojawiają się żadne umiejętności sformułowane dla tłumaczy, np. w w/w wzorcowym opisie występują umiejętności K_U03 i K_U04 „Umie tłumaczyć ...”. Z opisu zajęć tłumaczeniowych jednak, kart przedmiotów i matrycy efektów, wynika, że ich efektem nie jest umiejętność tłumaczeniowa, ale różnorodne umiejętności językoznawcze. Analogiczną sytuację znajdujemy na specjalności nauczycielskiej: absolwent tej specjalności nie musi umieć uczyć. Oprócz tego szkoła poprawnie stosuje efekty kształcenia, wymagane przy kształceniu nauczycieli języka obcego, które wprowadza osobno

Natomiast formalnie opisy przedmiotów przygotowane są bardzo dobrze, z tej strony należy je ocenić bardzo wysoko. Widać także od razu, że efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Według Raportu samooceny nauczyciel na początku zajęć przedstawia opis przedmiotu, łącznie z opisem efektów nauczania i treściami kształcenia, opis ten jest dostępny na stronie Uczelni (nieдоступnej publicznie), a także w bibliotece. Studenci potwierdzili, że zapoznawani są z efektami kształcenia przez prowadzącego zajęcia podczas pierwszych zajęć z danego przedmiotu, jak również mają do nich dostęp za pomocą strony internetowej Uczelni. Należy stwierdzić więc, że system ten jest powszechnie dostępny.

- 2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Zdaniem ZO PKA efekty kształcenia w obrębie ocenianego kierunku są sformułowane jasno, zrozumiale, i w ten sposób, iż są sprawdzalne. Sformułowanie efektów kształcenia pozwala na stworzenie systemu ich weryfikacji. Ten pogląd ekspertów PKA podzielili studenci, którzy podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA wyrazili opinię, że efekty kształcenia dla kierunku filologia sformułowane są w sposób przejrzysty i zrozumiały. Spełniają one oczekiwania studentów pod kątem wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych przydatnych na rynku pracy. Zdaniem studentów efekty kształcenia w bardzo dużym stopniu uwzględniają wymagania pracodawców.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, iż przyjęte efekty kształcenia są spójne oraz pozwalają na opracowanie przejrzystego procesu ich weryfikacji. Zdaniem studentów zakładane efekty kształcenia są sprawdzalne.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Ogólne procedury związane z pomiarem i oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Szczegółowe sposoby pomiaru i oceny efektów kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Rozwiązania stosowane w tym zakresie są prawidłowe i przejrzyste.

Zgodnie z ww. Regulaminem okresem zaliczeniowym jest semestr. Formą zaliczenia poszczególnych przedmiotów są egzaminy lub zaliczenia z oceną. Weryfikacji i ocenie podlegają wszystkie efekty kształcenia zdefiniowane w programie kształcenia dla danego przedmiotu w ramach kierunku studiów. Weryfikację i ocenę efektów kształcenia przeprowadza nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot. Metody weryfikacji efektów kształcenia dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji, określone zostały w sylabusach i są podawane do wiadomości studentów w pierwszych dwóch tygodniach zajęć. Podstawą weryfikacji efektów kształcenia są:

- a) zaliczenia i egzaminy z wszystkich form zajęć przewidzianych w planie studiów,
- b) aktywność studentów w czasie zajęć, indywidualna i zespołowa, wykonywane indywidualnie i zespołowo prezentacje, praca własna w domu, udokumentowana tekstami, cykliczne testy,
- c) zaliczenie praktyk studenckich,
- d) praca dyplomowa i egzamin dyplomowy.

Metody weryfikacji, w opinii Zespołu Oceniającego, są właściwe, opierają się one na ocenie pracy indywidualnej studenta, jak i zespołowej, w czasie pracy w trakcie zajęć i jako wynik pracy własnej poza zajęciami.

W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen: od oceny „niedostateczny” (2,0) do oceny „bardzo dobry” (5,0). Zaliczenie przedmiotu student uzyskuje na podstawie pozytywnie ocenionych kolokwium, sprawdzianów, prac projektowych oraz sprawozdań. Egzaminy mogą odbywać się w formie pisemnej lub/i ustnej. Studenci mają zapewnioną możliwość

wglądu do sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych w terminie do dwóch tygodni od ogłoszenia wyników tego egzaminu. Studentom przysługują prawa odwoławcze od ocen przewidziane w Regulaminie studiów oraz wynikające z niego możliwości poprawiania ocen niedostatecznych. Materiały i protokoły zaliczeń są archiwizowane i poddawane kontroli w celu monitorowania poprawności procesu oceniania.

Zasady weryfikacji efektów kształcenia zdobytych w ramach praktyk studenckich określone zostały Zarządzeniem Rektora nr 125/2013 z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie organizacji praktyk zawodowych na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia oraz Zarządzeniem Rektora nr 27/2014 z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie monitorowania realizacji efektów kształcenia, w ramach praktyk zawodowych jako elementu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSTE w Jarosławiu. Uchwałą nr 35/2013 Rady Instytutu Humanistycznego z dnia 18 grudnia 2013r. został zatwierdzony Program praktyk zawodowych na kierunku filologia. Monitorowanie efektów kształcenia praktyk zawodowych jest dokonywane na podstawie analizy dokumentacji praktyki prowadzonej i gromadzonej przez opiekuna praktyk studenckich. Ocenę stopnia osiągniętych efektów kształcenia formułuje opiekun praktyki z ramienia pracodawcy oraz opiekun praktyk z ramienia Uczelni. Zarządzeniem nr 16/2013 Dyrektora Instytutu Humanistycznego z dnia 20 grudnia 2013 r. zostali powołani opiekunowie praktyk na kierunku filologia. Opiekun praktyki z ramienia pracodawcy ma możliwość złożenia propozycji nowych efektów kształcenia, jakie powinni osiągnąć studenci w ramach studiów. Opiekun praktyki z ramienia uczelni przygotowuje na koniec roku akademickiego zbiorczą ocenę realizacji efektów kształcenia w ramach praktyk. W celu monitorowania poprawności weryfikacji efektów kształcenia Instytutowy Zespół ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia dokonuje rocznej kontroli analizy dokumentacji praktyk. Student jest zobowiązany dokumentować przebieg praktyk w dzienniczku praktyk. Dzięki obowiązkowi systematycznego wpisywania do dzienniczka wykonanych czynności, można zweryfikować, czy student zrealizował założone efekty kształcenia. W celu zaliczenia praktyki zawodowej student zobowiązany jest przedłożyć zaświadczenie o odbyciu praktyki wraz z opinią opiekuna praktyki, a także własne sprawozdanie z praktyki. Zaliczenia praktyk i wpis do indeksu – czynności praktycznych oraz sprawdzanie prawidłowości wypełnionej obowiązującej dokumentacji praktyk dokonuje Koordynator ds. praktyk powołany Zarządzeniem nr 8/2012 Dyrektora Instytutu Humanistycznego z dnia 2 marca 2012 r.

Sposobem potwierdzania efektów kształcenia jest także proces dyplomowania. Zasady dyplomowania określone zostały w Regulaminie Studiów, w Zarządzeniu Rektora nr 52/2012 z dnia 2 lipca 2012 r. w sprawie zasad dyplomowania w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Rektora nr 53/2013 z dnia 28 maja 2013 r. oraz Uchwale nr 1/2014 Rady Instytutu Humanistycznego PWSTE w Jarosławiu w sprawie przyjęcia Zasad Przygotowania Prac Dyplomowych i Przeprowadzania Egzaminu Dyplomowego na kierunku filologia obowiązującym w roku akademickim 2013/2014 z dnia 17 stycznia 2014 r. Procedury dotyczące procesu dyplomowania określają wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, sposób zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji, przebieg egzaminu dyplomowego. Rozwiązania zawarte w ramach wskazanych procedur zapewniają prawidłowy przebieg procesu dyplomowania. Temat pracy dyplomowej zatwierdza Rada Instytutu w trakcie przedostatniego semestru studiów. Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego zatrudnionego w Uczelni, który posiada, co najmniej stopień naukowy doktora. Oceny

pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent powołany przez Dyrektora Instytutu spośród nauczycieli akademickich, zatrudnionych w uczelni, posiadających, co najmniej stopień naukowy doktora. Praca dyplomowa podlega weryfikacji za pomocą procedury antyplagiatowej (Zarządzenie nr 72/2013 z dnia 18 lipca 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu antyplagiatowego w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu). Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją w składzie: przewodniczący, promotor, recenzent. Na egzaminie student powinien wykazać się ogólną wiedzą studiowanego kierunku/specjalności oraz wiedzą związaną z pracą dyplomową.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i dyplomy oraz suplementy prowadzona jest prawidłowo.

Uczelnia zapewnia niezbędną dostępność informacji na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia. Podstawowym źródłem informacji na ten temat są sylabusy przedmiotów. W dokumentach tych szczegółowo określono stosowane sposoby weryfikacji efektów kształcenia odnoszące się do każdego z przedmiotów. Ogólne zasady oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie studiów. Opisy efektów kształcenia kierunku oraz poszczególnych przedmiotów i zajęć umieszczane są na stronie internetowej Instytutu; system oceny i weryfikacji efektów kształcenia określają sylabusy poszczególnych przedmiotów, które są publicznie udostępnione na stronie internetowej, a także podawane do wiadomości studentów przez prowadzących na pierwszych zajęciach. Rozwiązania te odpowiadają powszechnie stosowanym w krajowym szkolnictwie wyższym i funkcjonują w sposób właściwy. Można zatem stwierdzić, że Uczelnia zapewniła niezbędną dostępność informacji na temat stosowanego w niej systemu oceny efektów kształcenia.

Tak więc należy pozytywnie ocenić system weryfikacji efektów kształcenia na poszczególnych etapach kształcenia. Zasady oceniania oraz weryfikacji efektów kształcenia są formalnie określone w sylabusach przedmiotów przedstawianych studentom przez prowadzącego podczas pierwszych zajęć oraz dostępnych na stronie internetowej Uczelni. Także studenci w trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA wyrazili opinię, iż nauczyciele akademicy przestrzegają ustalonych przez siebie zasad i sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia.

Szkoła opracowała dane dotyczące odsiewu na studiach. Skala odsiewu jest dość duża (uczelnia nie przygotowała dokładnych danych liczbowych), sięgająca 40-50% ilości absolwentów (ok. 30 osób rocznie). Jako przyczyny odsiewu podawane są: praca zarobkowa kolidująca ze studiami stacjonarnymi, wyjazd lub niespełnienie wymagań, na studiach stacjonarnych związane z wysokim poziomem intelektualnym studiów, na studiach niestacjonarnych zaś niewywiązywanie się z zobowiązań finansowych.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Uczelnia monitoruje losy zawodowe absolwentów za pomocą systemowego badania losów absolwentów, po raz pierwszy przeprowadzonego w 2013 roku, przez specjalnie w tym celu utworzony Zespół Badawczy ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów PWSTE w Jarosławiu. Badaniem objęci zostali absolwenci, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu za pomocą specjalnego formularza, możliwego do pobrania u opiekuna praktyk studenckich, bądź ze strony internetowej Uczelni. Studenci, którzy wyrażają zgodę na udział w badaniu otrzymują na podany adres e-mailowy do wypełnienia elektroniczną

wersję ankiety w następujących terminach: 5 - 9 miesięcy po ukończeniu studiów, 3 lat po ukończeniu studiów oraz 5 lat od ukończeniu studiów.

Program zakłada badanie losów zawodowych wśród absolwentów Uczelni oraz zebranie informacji dotyczących m.in. statusu absolwentów na rynku pracy, praktyk i staży zawodowych zrealizowanych podczas studiów oraz ich przydatności na poszczególnych stopniach kariery zawodowej. Wyniki badań prowadzonych w ramach monitorowania karier zawodowych absolwentów opracowane statystycznie oraz merytorycznie stanowią jeden z obszarów doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia. Anonimowe ankiety składają się głównie z pytań zamkniętych, dostosowanych do doświadczenia absolwentów na rynku pracy w zależności od ich stażu. Absolwenci pytani są m.in. o wysokość dochodu, aktualne zajęcie, zmiany statusu zawodowego po ukończeniu studiów, ocenę elementów określających warunki i program kształcenia jak również o czynniki decydujące o przyjęciu do pracy oraz poziom zadowolenia z niej.

Obecnie Uczelnia pracuje nad korektą narzędzia badawczego bazując na podstawie wniosków uzyskanych z badania pilotażowego, a także przeprowadza kompleksową analizę monitoringu losów zawodowych absolwentów mającą na celu sformułowanie planu naprawczego w przypadku wystąpienia elementów niewłaściwie funkcjonujących.

Ze względu na krótki okres który minął od uruchomienia badania nie podjęto jeszcze działań uwzględniających jego wyniki w odniesieniu do dostosowania oferty edukacyjnej.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Większość prac dyplomowych pisana jest wedle tego samego wzorca czyli poprzedzone krótkim wstępem składają się z dwu rozdziałów (teoretycznego i empirycznego), po czym następują konkluzje, bibliografia z ewentualnym podziałem na tradycyjną i internetową, streszczenia po polsku i angielsku, sporadycznie jest dołączany załącznik. Wydaje się, że taki układ spełnia wymogi pracy licencjackiej. Różnią się one poziomem i różnymi zakresami tematycznymi, choć prace z metodyki nauczania angielskiego jako obcego dominują. Zastrzeżenie budzi nazbyt szeroka tematyka prac; należałoby w przyszłości je nieco uszczegółwić. Oceny prac dyplomowych wystawiane przez promotora i recenzenta są często zbyt wysokie. Seminariów dyplomowych nie prowadził jeden z samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, co należy ocenić negatywnie. Nie wykorzystuje się potencjału tego pracownika, jego doświadczenia i umiejętności.

Prace etapowe są w większości przypadków przygotowane i korygowane prawidłowo. Widoczny jest brak skali punktowej i przyporządkowanych do niej ocen.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka stosuje efekty kształcenia nie w pełni dostosowane do celów nauczania, opis efektów kształcenia dla specjalności tłumaczeniowej nie uwzględnia specyfiki tej specjalności.

2) Efekty kształcenia sformułowane są w sposób zrozumiały i pozwalający opracować przejrzysty system ich weryfikacji

3) Jednostka opracowała system weryfikacji efektów kształcenia

4) Jednostka powołała zespół do badania losów absolwentów, brak jednak jeszcze wyników jego pracy, gdyż uczelnia przeprowadza pilotażowe badanie z zakresu monitoringu losów zawodowych absolwentów.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Program roku trzeciego skonstruowany na podstawie standardów kształcenia na kierunku filologia jest zdefiniowany prawidłowo i spełnia wszelkie zapisy rozporządzenia.

Program skonstruowany w oparciu o KRK podzielony jest na kilka działów: treści podstawowe, to kształcenie praktyczne językowe, treści kierunkowe, to przedmioty filologiczne, podzielone na trzy grupy, językoznawcze, kulturowo-literaturoznawcze, glottodydaktyczne, treści specjalności, osobno tłumaczeniowe i nauczycielskie, treści ogólne, to przedmioty ogólnohumanistyczne, metodologiczne, czy wychowanie fizyczne. Najwięcej godzin i punktów ECTS przeznaczono na zajęcia praktyczne (630 godz., 49 pkt), w grupie przedmiotów filologicznych występuje dysproporcja, na zajęcia językoznawcze przeznaczono 360 godzin, na zajęcia z literaturoznawstwa 225. Wobec zakładanych efektów kształcenia, w których uwagę zwraca się przede wszystkim na umiejętności i wiedzę odnoszącą się do języka angielskiego, a także sytuacji kadrowej, jest to zrozumiałe, jednak nie można twierdzić, że „Studia na kierunku filologia w specjalności filologia angielska oferowane przez PWSTE w Jarosławiu pozwalają na uzyskanie rzetelnej i szczegółowej wiedzy o języku, literaturze i kulturze krajów angielskiego obszaru językowego”, co stoi w sprzeczności z opisem struktury kwalifikacji absolwenta (tzw. sylwetki absolwenta), w której twierdzi się, że celem kształcenia jest „przekazanie podstawowej wiedzy o literaturze, kulturze i historii krajów angielskiego obszaru językowego”. Tak sformułowane cele kształcenia jednak pomijają umiejętności i kompetencje społeczne.

W grupie przedmiotów praktycznych i kierunkowych uczelnia powieliła schemat obowiązujący od lat osiemdziesiątych na studiach anglistycznych. Wobec tego można stwierdzić, że w ich przypadku zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Sekwencja przedmiotów jest prawidłowa, jak i czas trwania.

Ze względu na stosowanie niewłaściwych efektów dla prowadzonych specjalności kształcenia realizowany program, jak został opisany w treściach nauczania w kartach przedmiotów, albo nie umożliwia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, albo treść kształcenia nie jest dostosowana do specyfiki zakładanych celów. Jako przykład mogą służyć dwa przedmioty, stylistyka języka polskiego (FS20t) i stylistyka języka angielskiego (FS21t) na specjalności tłumaczeniowej, które logicznie powinny być skorelowane. Na zajęciach ze stylistyki polskiej student ma zapoznać się, teoretycznie i praktycznie, ze stylami użytkowymi języka polskiego. Może nadmierny nacisk kładzie się na preskrytywizm i można mieć wrażenie, że trudno zmieścić wszystkie zakładane treści w liczbę godzin, jednak z punktu widzenia kształcenia tłumacza te zajęcia mogą dać mu wiedzę i umiejętności, które będą mu przydatne. W opisie efektów jednak znajdujemy nacisk na wiedzę i umiejętności teoretyczno-językoznawcze, słabo skorelowane z treściami nauczania. Zajęcia ze stylistyki angielskiej z kolei to skrzyżowanie zajęć praktycznych z nauki słownictwa z wprowadzeniem do językoznawstwa. O stylach języka angielskiego jest tam niewiele, brak np. w spisie literatury opisów stylów języka angielskiego, są tam ćwiczenia ze słownictwa. Przydatność takich zajęć dla tłumacza będzie niewielka. Ogromny spis literatury uzupełniającej sprawia ogólne wrażenie spisu lektur i podręczników dla studenta filologii angielskiej, zawiera także pozycje zabytkowe, np. książki wydane pierwszy raz w roku 1947 (*Living English structure*) czy w 1963

(*Advanced English practice*). Takie zajęcia nie stanowią wprowadzenia do stylistyki języka angielskiego. Jednak stosunkowo dobrze są skorelowane z opisem efektów kształcenia, które odnoszą się do wiedzy i umiejętności teoretyczno-językoznawczych.

Już na drugim roku student, z reguły o bardzo niedoskonałej znajomości języka obcego (i własnego) ma wybrać specjalizację tłumaczenia pisemnego. Zajęcia na specjalności tłumaczeniowej mają bardzo mało godzin jak na potrzeby rzetelnego wykształcenia tłumacza, podzielonych na nadmiernie wiele zajęć. Jest to swoisty przegląd całej dziedziny. Wśród wymogów wstępnych do tłumaczenia ustnego (karta przedmiotu FS23t) nie wymienia się cech osobowościowych, które są najbardziej istotne w tego rodzaju pracy. Na naukę i ćwiczenie jednego z 4 rodzajów tłumaczenia przeznaczona jest 11 godzin, co jest stanowczo niewystarczające. Natomiast w karcie opisu przedmiotu FS23t pojawiają się opisy efektów kształcenia, dostosowane do potrzeb szkolenia tłumacza (np. FS23t_04, student umie „przetłumaczyć samodzielnie”, powiązane z umiejętnościami określonymi dla kierunku K_U18 „posiada umiejętności językowe w zakresie języka wybranej specjalności, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”, w których nadal nie mówi się o tłumaczeniach). Dla tłumacza przewidziano także zajęcia semantyka (FS27t). Jednak w treści tych zajęć czy opisie efektów brak odniesienia do wiedzy, umiejętności i kompetencji przydatnych tłumaczowi, stanowią one wprowadzenie do pewnego działu językoznawstwa. Wbrew sformułowaniom w opisie sylwetki absolwenta zajęcia na specjalności tłumaczeniowej nie przygotowują studenta do samodzielnej pracy jako tłumacza, zwłaszcza tłumacza ustnego. W przypadku kształcenia nauczycieli program nauczania spełnia formalne wymogi odpowiedniego rozporządzenia ministra, czyli, przede wszystkim, odpowiednią ilość godzin oraz odpowiednie zajęcia. Program uwzględnia specyfikę nauczania dzieci, które może uczyć absolwent studiów licencjackich.

Przyjęta punktacja ECTS jest zgodna z odpowiednimi przepisami, co odnosi się także do wymogów kształcenia nauczycieli. Rozkład punktów ECTS na poszczególne semestry umożliwia studentom uczestniczenie w wymianie międzynarodowej.

Praktyki zawodowe będą przeprowadzane zgodnie z zarządzeniem rektora nr 125/2013 z dnia 16 grudnia 2013 roku. W rozporządzeniu tym powołuje się koordynatorów ds. praktyk. Do dnia wydania w/w zarządzenia praktyki były organizowane i nadzorowane przez centralne biuro uczelni, jak i, w sposób czysto formalny, zaliczane. W związku z tą sytuacją powołani koordynatorzy, po jednym na każdą specjalność, nie orientowali się w systemie praktyk. Do rozporządzenia sporządzono bogatą dokumentację, jak regulamin praktyk czy opis (sylabus) praktyk, osobno dla każdej specjalności, w którym znalazł się opis efektów jak i inne elementy, typowe dla pozostałych przedmiotów. Zarządzenie Rektora, jak ZO PKA wskazał na zebraniu, nie jest w pełni jednoznaczne, np. jeżeli chodzi o wynagradzanie za przeprowadzanie praktyk. Dla specjalności nauczycielskiej praktyki są już wdrożone na uczelni, dla specjalności tłumaczeniowej są stosunkowo nowe. Dla studentów specjalności nauczycielskiej przewidziano 150 godzin praktyk, które powinni odbyć w trakcie wakacji, dla studentów drugiej specjalności – 160 godzin, które powinni odbyć w trakcie trwania nauki. Studenci obu specjalności wybierają specjalność po I roku. Spis miejsc praktyk dla obu specjalności wskazuje, że zostały one właściwie wybrane. Mają one także spójny program.

Możliwe jest zwolnienie z odbywania praktyki zawodowej w przypadku udziału studenta w pracach obozu naukowego lub naukowo-technicznego, który może być podstawą do zaliczenia części praktyki studenckiej, w sytuacji gdy jego program odpowiada wymogom określonym w programie studiów dla danej praktyki zawodowej. Studenci mogą również ubiegać się o zaliczenie w poczet praktyki wykonywanej przez

nich pracy, w tym również za granicą, jeżeli jej charakter spełnia wymagania przewidziane w programie zawodowym praktyk studenckich.

W opinii studentów zarówno program i wymiar praktyk, termin ich realizacji jak również właściwy dobór instytucji, w których praktyki są odbywane jest spójny z celami i efektami kształcenia dla nich określonymi.

W opinii Zespołu Oceniającego program i wymiar praktyk studenckich, termin ich realizacji oraz dobór miejsc, w których się odbywają, jest spójny z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Dotychczasowy system kontroli i zaliczania praktyk był przede wszystkim formalny i nie uwzględniał tego, czy studenci mogli nabyć umiejętności praktyczne.

Studenci szczególnie uzdolnieni i osiągający wysokie wyniki edukacyjne mogą studiować korzystając z ITS mogą studiować według indywidualnego planu studiów i programu nauczania, którego celem jest rozwijanie osobistych zainteresowań naukowych i technicznych. Studentami uprawnionymi do ubiegania się o indywidualną organizację studiów według obowiązujących na Uczelni przepisów prawa są studenci: osiągający wybitne wyniki sportowe, studenci samotnie wychowujący dzieci, studenci niepełnosprawni (posiadający grupę inwalidzką) oraz studenci dotknięci zdarzeniami losowymi. Indywidualna organizacja studiów polega na określeniu indywidualnych terminów i sposobów realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planu i programu studiów, w tym: zaliczeń, egzaminów, praktyk itp.. Osoby te mogą korzystać z indywidualnego czasu odbywania zajęć z danego przedmiotu.

W opinii studentów zasady przyznawania indywidualnego planu studiów i programu nauczania oraz IOS jak i możliwości przez nie stwarzane są zadowalające. Zgodę na realizację studiów w danym semestrze według indywidualnej organizacji lub ITS wydaje dyrektor instytutu na uzasadniony wniosek zainteresowanego studenta. Opiekę nad studentem korzystającym z pierwszej przedstawionej formy indywidualizacji procesu kształcenia sprawuje nauczyciel akademicki posiadający tytuł lub stopień naukowy, wyznaczony na wniosek studenta przez Dziekana.

W Regulaminie studiów obowiązującym w Uczelni zarówno przesłanki jak i warunki korzystania z obydwu form indywidualizacji procesu kształcenia są jasno określone. W opinii studentów zarówno przepisy Regulaminu jak również podejście Władz Instytutu pozwalają w pełni wykorzystać możliwości obydwu form indywidualizacji procesu kształcenia.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Efekty kształcenia nie tworzą spójnej całości z treściami programowymi dla jednej ze specjalizacji (specjalność tłumaczeniowa). Formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

W opinii studentów realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia realizowane są w formie wykładów, ćwiczeń, seminariów, lektoratów i konwersatoriów. Zdaniem studentów formy prowadzenia zajęć są odpowiednio dobrane do treści kształcenia realizowanych w trakcie poszczególnych zajęć oraz do założonych efektów kształcenia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślali zaangażowanie wykładowców w jak najbardziej efektywne przekazywanie treści kształcenia przejawiające się w otwartości na propozycje studentów dotyczące realizowanego programu kształcenia. Zdaniem studentów formy prowadzenia zajęć są odpowiednio dobrane do treści kształcenia realizowanych w ich trakcie.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Realizowany program nauczania umożliwia osiągnięcie większości celów, poza specjalizacją tłumaczeniową
- 2) Spójność efektów kształcenia, treści programowych oraz form i metod nie jest uzyskiwana dla obu specjalności, wykazano brak spójności pomiędzy tymi elementami w ramach specjalności tłumaczeniowej.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Wynika to m.in. z tego, że zajęcia dydaktyczne prowadzone przez osoby zatrudnione w PWSTE są skorelowane z ich zainteresowaniami i badaniami naukowymi. Na podstawie załączonych dokumentów poświadczających uzyskane kwalifikacje oraz spisu publikacji można stwierdzić, iż sześciu pracowników zatrudnionych, którzy stanowią minimum kadrowe, jest aktywna naukowo, a ich działalność naukowa jest tożsama z profilem kształcenia oraz prowadzonymi przez nich zajęciami dydaktycznymi, tak więc zarówno liczba jak i kwalifikacje kadry dydaktycznej (dwie osoby samodzielne naukowo, pięcioro doktorów, czworo magistrów) w pełni umożliwiają realizację założonych celów kształcenia i uzyskanie zaplanowanych efektów kształcenia.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „filologia” Uczelnia zgłosiła sześciu nauczycieli akademickich, w tym dwóch w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz czterech w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Instytutu. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne

w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Zgodnie z § 14 ust. 2 minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie języków obcych stanowi co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej związanej z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku,

w tym co najmniej dwóch samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, z tym że spośród tych osób co najmniej jeden samodzielny nauczyciel akademicki i co najmniej dwóch nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora powinno specjalizować się w zakresie języka obcego, który jest przedmiotem studiów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku stwierdzono, iż **wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego** (1 profesor, 1 doktor habilitowany oraz czworo doktorów) **spełniają warunki** określone w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131), zgodnie z którym do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów. Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, iż wszyscy nauczyciele akademicy spełniają warunki określone w § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia, który stanowi, iż nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów ocenianym kierunkowi spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131). **Wynosi 1: 17 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1 : 50.**

Na podstawie analizy umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe są zatrudnieni w Uczelni od kilku lat, a niemal wszystkie umowy o pracę są zawarte na czas nieokreślony. Z analizy danych dotyczących składu minimum kadrowego na wizytowanym kierunku z okresu ostatnich 3 lat, tj. 2011/2012-2013/2014, przedstawionych Zespołowi wizytującemu PKA w trakcie wizytacji wynika, że 5 spośród nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego w bieżącym roku akademickim było zaliczonych do minimum tego kierunku w roku akademickim 2012/2013, a 3 spośród nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego w bieżącym roku akademickim było zaliczonych do minimum tego kierunku w roku akademickim 2011/2012. Powyższe fakty pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe na kierunku „filologia” jest stabilne. Także rozwój naukowy osób tworzących minimum kadrowy w pełni koresponduje ocenianym kierunkiem kształcenia. Obciążenia dydaktyczne poszczególnych pracowników są zgodne z ich sylwetką naukową.

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Obecnie pracownicy zatrudnieni na kierunku *filologia* nie pobierają stypendiów naukowych, nie korzystają też ze staży oraz urlopów naukowych, jednak Uczelnia wspiera pracowników poprzez publikację wyników ich badań w formie artykułów zamieszczonych w roczniku i książek. Są to: czasopismo pt. „Podkarpackie Forum Filologiczne” (2010 i 2011) w dwu edycjach: Językoznawstwo oraz Literatura i Kultura. Kolejne dwa tomy są w druku. Większość autorów artykułów jednak podaje afiliację Uniwersytetu Rzeszowskiego, NKJO Rzeszów czy UMCS. Ponadto, ukazały się dwie książki finansowane przez Uczelnię: „From Michel Breal to Dirk Geeraerts. Towards the Main Issues in Diachronic Lexical Semantics oraz „A Literary Text: Analysis and Interpretation”. W nikłym stopniu jednak PWSTE finansuje konferencje organizowane przez Instytut. Pomimo tego dotychczas pracownicy anglistyki zorganizowali trzy konferencje o charakterze międzynarodowym. Widać silny związek (także personalny) pomiędzy Uczelnią a Uniwersytetem Rzeszowskim także na poziomie kontaktów naukowych.

W ramach możliwości finansowych Uczelnia stwarza kadrze Instytutu szanse na uzyskanie finansowego i organizacyjnego wsparcia. Choć są to środki zdecydowanie za niskie i nie zaspokajają one rzeczywistych potrzeb, to pozwalają choć w części pokryć wydatki prowadzenia badań naukowych oraz kosztów związanych z udziałem w konferencjach naukowych i z publikacjami wyników badań. Uczelnia umożliwia również nauczycielom akademickim publikację wyników swoich badań w oficynie wydawniczej PWSTE (zob. uwagi wyżej). Finansowe wsparcie Uczelni dokumentują m. in. wspomniane opublikowane materiały pokonferencyjne.

Wydaje się, że kadra rozwija się prawidłowo, czego dowodem jest coroczne pozyskiwanie nowych doktorów (czterech w ciągu ostatnich czterech lat). Dwu zatrudnionych magistrów pracuje nad rozprawami doktorskimi, a jeden doktor – nad pracą habilitacyjną. Kadra ma charakter stabilny; połowa osób tworzących minimum kadrowe jest zatrudnionych na pierwszym etacie.

W trosce o stałe podnoszenie jakości kształcenia prowadzona jest weryfikacja kadry, m. in. poprzez: obowiązkową ewaluację pracownika przez władze Instytutu, hospitacje oraz poddawanie zajęć dydaktycznych ocenie studentów (ankietyzacja). Zasady oceny pracy nauczycieli są znane i stosowane - nauczyciele mają pełną świadomość wymagań. Nie obejmują one wszystkich pracowników w każdym roku. ZO PKA postuluje (jest to zgodne z głosem studentów), aby weryfikacja poprzez ankietyzację obejmowała wszystkich pracowników rok rocznie.

Dobór i weryfikacja kadry dydaktycznej następuje na podstawie kwalifikacji, profilu naukowego kandydatów odpowiednich do treści kształcenia na kierunku. Weryfikacja kadry odbywa się poprzez przeprowadzaną zgodnie z Ustawą o szkolnictwie wyższym okresową ocenę pracowników zawierającej m.in. takie elementy jak ocenę działalności naukowej oraz działalności dydaktycznej na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wyników ankiety studenckiej.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I.

Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Kwalifikacji i liczebność kadry dydaktycznej na ocenianym kierunku studiów stwarzają możliwości do osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.**
- 2) Minimum kadrowe jest spełnione i stabilne.**
- 3) Uczelnia zatrudnia dobrych fachowców, w sposób odpowiedni do ich profilu naukowego powierza im prowadzenie zajęć dydaktycznych.**

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

PWSTE posiada bardzo dobrą bazę lokalową. Powierzchnia użytkowa budynków - 28205, 72 m²: 22 sale wykładowe, 2 aule, 33 sale ćwiczeniowe, 16 pracowni komputerowych, 11 sal laboratoryjnych, 5 pracowni umiejętności, hala sportowa, Centrum Rekreacyjno-Rehabilitacyjne, Biblioteka, dwa domy studenckie. Baza dydaktyczna Instytutu Humanistycznego usytuowana jest na terenie Kampusu przy ul. Pruchnickiej 2. Baza dydaktyczna jest stale wzbogacana, a jej dużym atutem jest lokalizacja w centrum miasta. Zajęcia dydaktyczne odbywają się: a) bud. B - pow. użytk.: 1775,00 m - 3 sale wykładowe i 10 ćwic.; b) bud. C - pow. użytk. 2184,00 m₂: 10 sal ćwic.; c) bud. D - pow. użytk. 519,1 m₂: 3 sale wykładowe; d) w dwóch aulach o pow. użytk. 666,9 m₂, w budynku Biblioteki; e) w prac. komputerowych o pow. użytk. 77,66 m₂; f) w pracowni komputerowej Instytutu Inżynierii Technicznej. Sale wykładowe są wyposażone w projektory multimedialne, komputery, ekrany sufitowe i tablice magnetyczne, tablicę interaktywną. Do dyspozycji wykładowców pozostają też rzutniki i laptopy przenośne dostępne na portierni. Aule są salami multimedialnymi, wyposażonymi w nowoczesny sprzęt komputerowy i audiowizualny (projektory, telewizory, komputery, ekrany sufitowe i nagłośnienie). Pracownia komputerowa: 20 stanowisk, z zainstalowanym systemem operacyjnym Windows XP Professional, pracujących w domenie oraz oprogramowaniem aplikacyjnym Microsoft Office Standard, Geomedia - aplikacja dedykowana do opracowywania map, Adobe Creative Suite CS 2 (1 licencja). Komputery mają dostęp do Internetu oraz do uczelnianych zasobów lokalnych dostępnych poprzez logowanie domeny (profile mobilne). Pracownia komputerowa wyposażona jest w skanery, drukarki i projektory. Na potrzeby dydaktyczne Instytutu pracuje serwer plików dla studentów IBM HS 22 z macierzą o pojemności 1 TB, serwer do e-learningu, serwer poczty dla studentów, Serwis „Wirtualna Uczelnia” oraz serwisy WEB dla studentów. Uczelnia użytkuje od 2011 r. zintegrowany system informatyczny do obsługi uczelni Egeria firmy Comarch. System umożliwia zarządzanie finansami, wspomaga procesy logistyczne, obsługę dziekanatów, tworzenie planów studiów, harmonogramów zajęć, dokonywanie rozliczeń pracowników dydaktycznych, tworzenie karty studenta i generowanie protokołów. Dodatkowo uczelnia

udostępnia dla studentów serwisy internetowe. Serwis informacyjny dla studentów <http://student.pwste.edu.pl> publikuje informacje dla studentów (nr konta, sylabusy, plany zajęć); obsługa rezerwacji książek z biblioteki przez Internet. Na terenie uczelni działa sieć bezprzewodowa dostępna dla każdego studenta i pracownika. Wszystkie pracownie są podłączone do centralnego serwera i mają dostęp do Internetu. Aktualnie Uczelnia kończy wdrażanie elektronicznej biblioteki, mającej zawierać treści multimedialne dostępne dla studentów, opartej o system eQuella oraz systemu do zdalnego korzystania z programów używanych w trakcie studiów. Wszystkie budynki Uczelni są połączone siecią światłowodową, co zapewnia szybki i stabilny dostęp do Internetu.

Uczelnia dysponuje dwoma domami studenckimi (192 miejsca) z pokojami 1,2,3,4-osobowymi z dostępem do Internetu.

Biblioteka PWSTE jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną Uczelni. Mieści się w nowoczesnym, 3- kondygnacyjnym budynku o pow. 1481,31 m². Na parterze: Czytelnia Ogólna, Informacja Naukowa, Czytelnia Czasopism, Telecentrum, Wypożyczalnia, Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, Gromadzenie i Opracowanie Zbiorów. Pozostałe 2727,32 m² to sale audytoryjne oraz pokoje biurowe. Pomieszczenia Biblioteki wyposażone są w sprzęt komputerowy podłączony do Internetu. Czyelnicy mają dostęp do urządzeń reprograficznych.

Biblioteka pracuje w systemie bibliotecznym SOWA (zautomatyzowanie wielu procesów bibliotecznych), który jest zintegrowany z systemem e-dziekanat oraz e-kadry, dzięki czemu elektroniczne: legitymacja studencka i legitymacja pracownicza pełnią jednocześnie funkcję karty bibliotecznej. Biblioteka sprowadza książki oraz kserokopie konkretnych artykułów w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych na potrzeby pracowników naukowych i studentów. Sprowadzone materiały udostępnia się w czytelniach. Księgozbiór znajdujący się w Bibliotece jest określony profilem uczelni. Obecnie liczy on 50 747 vol. i jest kompletowany w kilku egzemplarzach, stale aktualizowany, składający się z literatury obowiązkowej i zalecanej. Księgozbiór zgromadzony w Bibliotece PWSTE dla kierunku *filologia angielska* liczy 1382 egzemplarze. Książki są zamawiane przez uczących, a więc wydaje się, że spełniają zapotrzebowania niezbędne w procesie dydaktycznym, jak i w prowadzeniu prac licencjackich. Ponadto, Biblioteka posiada w prenumeracie 111 tytułów czasopism (103 - krajowe i 8 – zagranicznych), z czego 3 tytuły na potrzeby kierunku *filologia angielska*: „Języki Obce w Szkole”, „Przegląd Humanistyczny” oraz „Kwartalnik Neofilologiczny”. Pozostałe czasopisma, o których mowa w Raporcie, nie mają charakteru naukowego. Oczywiście, jak w większości szkół zawodowych, jest to skromny księgozbiór. Jest on rekompensowany dostępem do elektronicznych baz czasopism i książek w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki (dostęp z komputerów uczelni): Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, Nature, Web of Knowledge, Springer, EBSCO, Science, SCOPUS. W bazach tych można znaleźć artykuły z zakresu nauk ścisłych, medycznych i interesujących nas humanistycznych z dostępem do pełnych tekstów oraz do abstraktów. Dysponując coraz nowszym sprzętem komputerowym, Biblioteka umożliwia dostęp do baz danych w sieci, a co za tym idzie szeroki dostęp do informacji naukowej.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, że instytut zapewnia bazę materialną uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Studenci dobrze oceniają dostosowanie bazy dydaktycznej i naukowej do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia. Sale dydaktyczne dostosowane do liczności grup ćwiczeniowych. Zarówno studenci jak i wykładowcy mają dostęp do

specjalistycznych programów przeznaczonych do nauki języków obcych oraz bardzo dobrze wyposażonej pracowni komputerowej znacznie ułatwiającej realizację założonych efektów kształcenia. W całym budynku istnieje również możliwość korzystania z darmowej sieci internetowej. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, że uczelnia zapewnia odpowiednią bazę instytucji, w których mogą odbywać się zajęcia praktyczne co ich zdaniem umożliwi dobór miejsca odbywania praktyk zgodnego z indywidualnymi zainteresowaniami oraz ścieżką rozwoju studentów. ZO PKA potwierdza tę ocenę.

Studenci nie do końca usatysfakcjonowani są godzinami otwarcia biblioteki, które ich zdaniem są niedopasowane do planów zajęć obowiązujących na kierunku filologia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, że godziny otwarcia biblioteki w dużej części dni tygodnia pokrywają się z godzinami w których odbywają oni zajęcia przez co nie mają możliwości skorzystania z księgozbiorów znajdujących się w bibliotece. Pozytywnym rozwiązaniem w tym zakresie zdaniem studentów byłoby wydłużenie godzin otwarcia biblioteki w jeden dzień tygodnia – inny niż piątek. Pomimo niedogodności związanych z dostępnością do biblioteki, studenci pozytywnie ocenili wielkość księgozbioru umożliwiającą dostęp do literatury wymaganej przez prowadzących oraz fakt, że biblioteka sprowadza książki oraz kserokopie konkretnych artykułów na potrzeby pracowników naukowych i studentów w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Sprowadzone materiały udostępnia się w czytelnich.

Budynek Uczelni dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Znajdują się w nim podjazdy oraz przystosowane toalety. Sale ćwiczeniowe posiadają odpowiedni sprzęt oraz przestrzeń ułatwiającą osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w zajęciach.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Baza dydaktyczna jest dostosowana do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia. Infrastruktura dydaktyczna jest w pełni przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Pracownicy dydaktyczni PWSTE nie mają prawnego obowiązku prowadzenia badań naukowych w ramach uprawnień do kształcenia na kierunku filologia, gdyż jest to kierunek studiów zawodowych pierwszego stopnia. Mimo to od początku istnienia kierunku *filologia* (2009) działalność naukowo-badawcza jest istotnym elementem rozwoju kadry Instytutu. Wykładowcy prowadzący zajęcia na kierunku *filologia* zajmują się badaniami w obszarach: językoznawstwo, semantyka, socjolingwistyka, retoryka, literaturoznawstwo, komunikacja, historia, kultura i dydaktyka języków obcych, a więc, jak już wyżej zauważono, zajęcia pracowników są skorelowane z procesem dydaktycznym. W minionych pięciu latach nauczyciele akademicy kierunku *filologia* opublikowali poza PWSTE: 9 monografii, 6 podręczników, 1skrypt i 110 artykułów.

Wydali 113 publikacji w wydawnictwach krajowych i 28 w wydawnictwach zagranicznych. O aktywności badawczej pracowników świadczy także ich udział w konferencjach naukowych. W ostatnich pięciu latach wzięli oni udział w 66 konferencjach krajowych i w 25 konferencjach zagranicznych. W Uczelni zorganizowano trzy międzynarodowe konferencje naukowe o charakterze filologicznym. Poza tym (była już o tym mowa w punkcie 4) Uczelnia wydała jak dotąd czasopismo pt. „Podkarpackie Forum Filologiczne” (2010 i 2011) w dwu edycjach: Językoznawstwo oraz Literatura i Kultura. Kolejne dwa tomy są w druku.

Studenci są informowani przez nauczycieli akademickich o prowadzonych badaniach naukowych. Jednakże w rozmowie z zespołem oceniającym PKA studenci zaznaczyli, że zdarzają się sytuacje w których spotykają się oni z odmowną decyzją dotyczącą możliwości uczestniczenia w organizowanych konferencjach naukowych. Zdaniem studentów brak zachęty oraz mobilizacji studentów do rozwoju naukowego negatywnie odbija się na jakości kształcenia oraz możliwości poszerzania przez nich horyzontów naukowych. Studenci wykazali chęć rozwoju naukowego oraz uczestniczenia w organizowanych przedsięwzięciach.

Udział studentów w badaniach pracowników Instytutu realizowany jest przede wszystkim przy organizacji konferencji naukowych.

**Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ NIE DOTYCZY
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.**

Ze względu na prowadzenie studiów pierwszego stopnia i nieobligatoryjny charakter badań naukowych ZO PKA odstępuje od oceny tego punktu.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

W limit przyjęć kandydatów na I rok studiów stacjonarnych I stopnia na kierunku filologia dostosowany jest do potencjału dydaktycznego oraz infrastruktury Uczelni. Zasady i procedury rekrutacji na oceniany kierunek są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans oraz nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

Przyjmowanie kandydatów na studia odbywa się na podstawie postępowania kwalifikacyjnego, które ma charakter konkursowy (konkurs świadectw). Kandydaci ze starym egzaminem dojrzałości i nową maturą traktowani są równo.

Zasady przyznawania punktów przeliczeniowych dla kandydatów zdających przedmioty kwalifikacyjne na egzaminie dojrzałości i na nowej maturze ujęte są w Uchwale dotyczącej rekrutacji. Kandydaci mogą się odwołać od niekorzystnych dla nich decyzji Instytutowej Komisji Rekrutacyjnej do Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji rekrutacyjnej.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

Studenci posiadają podstawową wiedzę na temat Europejskiego Systemu Transferu Punktów. W ich opinii, co potwierdzają obserwacje ekspertów PKA, punkty ECTS przewidziane do realizacji zakładanych efektów kształcenia są odpowiednio określone oraz poprawnie uwzględniają czas oraz nakład pracy niezbędny do ich osiągnięcia.

Wymagania egzaminacyjne oraz forma i kryteria oceny osiągniętych przez studenta efektów kształcenia są podawane do informacji studentów przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć jak również dostępne są w formie sylabusów na stronie internetowej Uczelni. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, iż uprzednio podane do wiadomości założenia dotyczące wymagań egzaminacyjnych są konsekwentnie przestrzegane przez wykładowców. Istnieje możliwość zdawania egzaminu w kilku dogodnych terminach jak również w terminie poprawkowym lub komisyjnym.

Podczas rozmów studenci wyrazili opinię, że przyjęty system oceny osiągnięć jest ich zdaniem przejrzysty i obiektywny, a wystawiane przez nauczycieli akademickich oceny sprawiedliwe. Według studentów formy weryfikacji wiedzy i umiejętności pozwalają na ich sprawdzenie w każdym z obszarów kształcenia. Bieżąca weryfikacja osiągnięć studenta dokonywana za pomocą kolokwii oraz prac zaliczeniowych jak również ocena aktywności podczas zajęć stymulują proces uczenia się.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Program studiów ocenianego kierunku oraz przyjęty system punktów ECTS umożliwia przystąpienie przez studentów do realizowanych programów międzynarodowej mobilności studentów, w ramach których organizowane są wyjazdy do zagranicznych uczelni partnerskich, w celu odbycia części (semestru lub roku) studiów.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci przyznali, że na Uczelni zapewniony jest dobry dostęp do informacji dotyczących programów wymian międzynarodowych, realizowany za pośrednictwem plakatów, ulotek oraz publikacji na stronie internetowej Uczelni oraz platformie „Wirtualna Uczelnia”. Ponadto osoby odpowiedzialne za koordynację programów mobilnościowych udzielają kandydatom informacji w rozmowach bezpośrednich. Studenci odbywający część studiów w ramach programu Erasmus pozytywnie ocenili pomoc zapewnioną od Uczelni w procesie rekrutacyjnym oraz w trakcie korzystania z programu.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili system pomocy dydaktycznej oferowany na ocenianym kierunku studiów. Sylabusy przedstawiane studentom przez prowadzących zajęcia podczas pierwszych zajęć oraz dostępne na stronie internetowej Uczelni sformułowane są w przejrzysty i zrozumiały sposób. Formalnie opisy przedmiotów przygotowane są bardzo dobrze, z tej strony należy je ocenić bardzo wysoko, zawierają wszystkie niezbędne elementy, nie tylko opis treści programowych, efektów, ale i z reguły bardzo precyzyjnie opisane sposoby weryfikacji i oceny osiągniętych efektów kształcenia, włącznie z opisem oceny poziomu osiągnięcia efektów oraz kryteriami oceniania kształcenia, a także warunków zaliczenia oraz niezbędnej literatury dotyczącej danego przedmiotu. Studenci przychylnie odnieśli się do oceny przydatności informacji

zawartych w przedstawianych sylabusach. W ich opinii przedstawione w nich informacje są kompletne oraz przydatne w procesie uczenia się. W opinii studentów zalecane przez nauczycieli akademickich materiały dydaktyczne ułatwiają realizację zakładanych celów i efektów kształcenia. Studenci pozytywnie ocenili sposób prowadzenia zajęć oraz zaangażowanie nauczycieli akademickich, a także ich dostępność podczas wyznaczonych dyżurów zarówno przed zajęciami jak i po zajęciach w trakcie zaplanowanych zjazdów. Zwrócili Oni również uwagę na możliwość kontaktu mailowego z każdym pracownikom naukowo-dydaktycznych jak również z opiekunem roku. Zdaniem studentów kontakt mailowy pozytywnie wpływa na proces uczenia się oraz ułatwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Materiały dydaktyczne oraz informacje dotyczące toku studiów, organizacji zajęć, terminów konsultacji, egzaminów i zaliczeń zamieszczane są na platformie „Wirtualna Uczelnia”, dostęp do której studenci mają po zarejestrowaniu się.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, że ustalony harmonogram zajęć jest dostosowany do ich potrzeb. Studenci pozytywnie ocenili jego formę, zapis oraz rozplanowanie godzinowe. Studenci zwrócili uwagę na stabilność harmonogramu podanego do wiadomości przed rozpoczęciem każdego z semestrów danego roku akademickiego jak również właściwy termin jego ogłoszenia. Studenci negatywnie ocenili funkcjonowanie Dziekanatu, którego godziny otwarcia w ich opinii niedostosowane są do obowiązujących planów zajęć. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA studenci podnieśli, iż często nie mogą skorzystać z dziekanatu ponieważ jest on zamykany zanim zdążą oni skończyć zajęcia. Wydaje się, iż pozytywnym rozwiązaniem w tym zakresie byłoby wydłużenie czasu pracy dziekanatu w ciągu dwóch dni w tygodniu, uwzględniając potrzeby studentów studiów. W Dziekanacie dostępne są wszystkie informacje związane z organizacją i realizacją procesu kształcenia.

Pozytywnie należy ocenić kwestię wsparcia studentów niepełnosprawnych w trakcie realizacji procesu kształcenia. Studenci niepełnosprawni otoczeni są na uczelni dobrze prosperującą pomocą socjalno-bytową. Udogodnia z których mogą skorzystać w dużej mierze polegają na wydłużeniu czasu pisania zaliczeń i egzaminów, zmianie form zaliczania i egzaminowania, przygotowaniu materiałów egzaminacyjnych w dogodnej dla studenta formie, udostępnianiu materiałów z zajęć (kopiowanie prezentacji i innych materiałów), możliwości nagrywania wykładów czy możliwości uzyskiwania zaliczeń wcześniej ustalonymi etapami. W zajęciach, po wcześniejszym uzgodnieniu mogą uczestniczyć opiekunowie osób niepełnosprawnych oraz tłumacze. Studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o indywidualizację toku studiów oraz praktyk zawodowych polegających na dostosowaniu czasu odbywania zajęć oraz harmonogramu zaliczeń. Dostosowane mogą być również zajęcia z wychowania fizycznego. Ponadto poza zajęciami przewidzianymi dla wszystkich studentów, dla osób niepełnosprawnych dostępne są zajęcia korekcyjno – kompensacyjne oraz zajęcia rehabilitacyjno – rekreacyjne.

W przypadku, gdy z powodu niepełnosprawności student nie może korzystać z materiałów dydaktycznych w zwykłym druku, prowadzący zajęcia w miarę posiadanych możliwości udostępniają materiały dydaktyczne w alternatywnej formie zapisu takiej jak druk o zmienionej wielkości czcionki, zapis elektroniczny czy nagranie audio.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA, studenci pozytywnie ocenili przyjęty system pomocy naukowej i materialnej. Studenci nie mają możliwość wyboru pracownika naukowego, który w danym roku akademickim pełni rolę promotora jednakże mają oni pełen wybór tematów pracy dyplomowej. Studenci podkreślili przejrzystość oraz sprawiedliwość przyjętego procesu wyboru tematu pracy dyplomowej. W opinii studentów merytoryczne wsparcie udzielane przez promotora jak również liczebność grup seminaryjnych pozytywnie wpływają na proces tworzenia pracy dyplomowej. Studenci

podkreślili, iż promotorzy dostępni są zarówno podczas wyznaczonych konsultacji jak również za pomocą środków komunikacji na odległość. Służą Oni studentom pomocą w wyborze literatury oraz jej uzyskaniem jak również wspierają cały proces dyplomowania. System pomocy materialnej reguluje Regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na podstawie którego rozpatrywaniem wniosków o przyznanie poszczególnych form pomocy materialnej zajmuje się Instytutowa Komisja Stypendialna oraz Odwoławcza Komisja Stypendialna, w których większość stanowią studenci. Pozytywnie należy ocenić dostęp do wszystkich informacji związanych z systemem pomocy materialnej, zapewniony poprzez zamieszczenie odpowiednich informacji na stronie internetowej uczelni, możliwość uzyskania dodatkowych informacji od właściwych pracowników dziekanatu oraz pomoc udzielaną z ich strony przy wypełnianiu wniosków. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat oferowanej pomocy materialnej w ramach której mogą ubiegać się o wszystkie świadczenia przewidziane w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Obowiązujące zasady są zgodne z przepisami prawa regulującymi dziedzinę pomocy materialnej dla studentów.

Stypendium Rektora dla najlepszych studentów spełnia rolę mechanizmu motywującego do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia. Jego przyznanie oraz wysokość uzależnione są odpowiednio od łącznego spełnienia przez studentów łącznie następujących warunków: zaliczenia poprzedniego roku studiów w terminach określonych w corocznym zarządzeniu Rektora PWSTE w sprawie organizacji roku akademickiego, wypełnienia wszystkich obowiązków studenta wynikających z Regulaminu studiów PWSTE koniecznych do zaliczenia roku oraz uzyskania za ostatni zaliczony rok studiów poprzedzający przyznanie stypendium wysokiej średniej ocen i wpisania na listę studentów kolejnego roku studiów.

W Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu działa Samorząd Studentów, którego przedstawiciele pozytywnie ocenili opiekę merytoryczną i materialną zapewnianą przez Władze Instytutu i Uczelni. Samorząd Studencki włączany jest w działalność gremiów kolegialnych zajmujących się sprawami studenckimi, w pracach których aktywnie uczestniczy. Samorząd posiada wyodrębnioną siedzibę, natomiast Władze Uczelni zapewniają niezbędną pomoc umożliwiającą jego sprawne działanie. Samorząd korzysta z przyznawanych na konkretne cele środków pochodzących od Władz Uczelni. Przedstawiciele Samorządu Studentów w trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA podkreślili zaangażowanie Władz Uczelni oraz poszczególnych Instytutów w komunikację z Samorządem Studentów oraz aktywne współdziałanie zmierzające do polepszenia jakości kształcenia.

Studenci są zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej. Pomocą organizacyjną w trakcie realizacji procesu kształcenia na każdym roku zajmuje się specjalnie powołany opiekun, do którego studenci zwracającą się z wnioskami i skargami. Zdaniem studentów ich rozstrzygnięcie odbywa się przejrzysto. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA podkreślali, że dzięki odpowiedniemu podejściu nauczycieli akademickich mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań, a pozytywne nastawienie ze strony Władz Instytutu oraz Uczelni odpowiednio wspiera wszelkie formy aktywności studenckiej

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Postępowanie rekrutacyjne opiera się na właściwych, niedyskryminujących zasadach i przeprowadzane jest bez zarzutu.

- 2) Prowadzący zajęcia przedstawiają w formie elektronicznej sylabusy oraz wymagania egzaminacyjne, które są następnie w pełni realizowane.
- 3) Uczelnia oferuje możliwości w zakresie współpracy międzynarodowej, z której studenci stosunkowo często korzystają.
- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej w dużej mierze sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Zaleca się zmianę godzin pracy dziekanatu zgodnie z potrzebami studentów.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w Uczelni został wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 43/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie powołania Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Zarządzeniem nr 8/2007 Rektora z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie wdrożenia w PWSZ w Jarosławiu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. System ten jest udoskonalany. Rektor Uczelni wydał następujące Zarządzenia: Zarządzenie nr 43/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. w sprawie wdrożenia w PWSZ w Jarosławiu wewnętrznych procedur oceny jakości kształcenia, powołania Komisji ds. Jakości Kształcenia i zatwierdzenia Regulaminu pracy komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Zarządzenie nr 4/2011 z dnia 19 stycznia 2011 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz powołania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w obecnym kształcie funkcjonuje w oparciu o następujące akty wewnętrzne:

1. Zarządzenie Rektora nr 98/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz wprowadzenia Regulaminu Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia oraz Zespołów ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia w PWSTE w Jarosławiu,
2. Zarządzenie Rektora nr 23/2012 z dnia 9 marca 2012 r. w sprawie wewnętrznych procedur oceny jakości kształcenia w PWSTE w Jarosławiu ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem nr 96/2012 z dnia 26 listopada 2012 r.

Celem działania Systemu jest: doskonalenie jakości kształcenia, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej, podnoszenie rozwoju wykształcenia absolwentów, aktywizowanie rozwoju kadry dydaktycznej i administracyjnej.

Przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu można podzielić na bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jak i te o charakterze ogólnym, regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia, tworzeniem programów kształcenia, zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, wsparciem studentów, systemem antyplagiatowym, itp.

Funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością w Uczelni regulowane jest przez następujące uchwały i zarządzenia:

1. Zarządzenie nr 22/2012 Rektora z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie przeprowadzania badań za pomocą ankiet oraz opracowywania i udostępniania ich wyników,
2. Zarządzenie nr 43/2013 Rektora z dnia 15 kwietnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu zasad dokonywania okresowych ocen nauczycieli akademickich w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu,
3. Zarządzenie nr 25/2014 Rektora z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie systemu weryfikacji efektów kształcenia, jako elementu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSTE w Jarosławiu,
4. Zarządzenie nr 26/2014 Rektora z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie okresowej oceny jakości prac dyplomowych, jako element Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSTE w Jarosławiu,
5. Zarządzenie nr 27/2014 Rektora z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie monitorowania realizacji efektów kształcenia, w ramach praktyk zawodowych jako elementu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSTE w Jarosławiu,
6. Zarządzenie nr 28/2014 Rektora z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie doskonalenia programów kształcenia realizowanych na danym kierunku, poziomie i profilu studiów oraz zapewnienia w Instytucie dostępu do informacji o systemie doskonalenia programów kształcenia (jako element Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSTE w Jarosławiu),
7. Zarządzenie nr 35/2014 Rektora z dnia 15 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu procedur opracowywania, konsultowania i zatwierdzania programów kształcenia,
8. Zarządzenie nr 36/2014 Rektora z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie ujednoczenia dokumentacji programu kształcenia we wszystkich jednostkach dydaktycznych PWSTE w Jarosławiu,
9. Zarządzenie nr 40/2014 Rektora z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie powołania Zespołu Badawczego ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów PWSTE w Jarosławiu.

Wytyczne zawarte w tych aktach prawnych dotyczą zasad monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia i ich efektów, zasad oceniania studentów, zasad zapewnienia jakości kadry dydaktycznej, zasad gromadzenia i publikowania informacji na temat jakości kształcenia w Uczelni.

Za zapewnianie jakości kształcenia odpowiadają:

1. władze Uczelni i Instytutu, organizując proces kształcenia,
 2. kadra akademicka: pracownicy dydaktyczni i naukowo-dydaktyczni,
 3. pracownicy administracyjni, zapewniając obsługę studentów i wykładowców,
 4. studenci, wpływając poziomem swojego zaangażowania na jakość procesu kształcenia,
 5. interesariusze zewnętrzni poprzez monitorowanie efektów kształcenia na rynku pracy.
- Decyzje w sprawach Systemu Zarządzania Jakością w Uczelni podejmuje Rektor.

Strukturę organizacyjną Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni tworzą:

1. Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia,
2. Uczelniana Komisja Dydaktyczna,
3. Uczelniana Komisja ds. Zasad Budowania Systemu ECTS,
4. Instytutowe Zespoły ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia,
5. Instytutowe Komisje Dydaktyczne,

6. Dział Toku Studiów Rekrutacji i Jakości Kształcenia.

Uczelniana Komisja do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia i Uczelniana Komisja Dydaktyczna pełnią funkcję doradcą dla Rektora. Uczelniana Komisja została powołana Zarządzeniem nr 1/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. W jej skład wchodzi: Przewodniczący, Dyrektorzy Instytutów, Pracownik odpowiedzialny za współpracę międzynarodową, Pełnomocnik do spraw systemu opieki i kontaktu z osobami niepełnosprawnymi, pracownik odpowiedzialny za monitoring losów studentów, Koordynator do spraw jakości zapewniający obsługę administracyjną prac Komisji oraz przedstawiciele studentów. Spotkania Uczelnianej Komisji odbywają się regularnie. Analiza dokumentacji wykazała, iż w roku akademickim odbywa się średnio osiem spotkań.

Instytutowy Zespół ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia został powołany Zarządzeniem nr 3/2012 Dyrektora Instytutu Humanistycznego z dnia 9 stycznia 2012 r. Do zadań Instytutowego Zespołu ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia należy m.in. wdrażanie w Instytucie procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia opracowanych przez Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, analizowanie i publikowanie wyników jakości kształcenia, weryfikacja efektów kształcenia na kierunku; opracowanie rekomendacji mających na celu doskonalenie jakości kształcenia. Instytutowa Komisja Dydaktyczna opracowuje plan studiów wraz z Koordynatorem Instytutowym Punktów ECTS na bazie określonych przez Senat efektów kształcenia. Opracowany plan studiów przedstawia do akceptacji wszystkim nauczycielom akademickim wchodzącym w skład minimum kadrowego danego kierunku. W porozumieniu z Dyrektorem Instytutu i Kierownikiem Zakładu dokonuje weryfikacji sylabusu, przekazuje roczne sprawozdanie z weryfikacji efektów kształcenia na kierunku Instytutowemu Zespołowi ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, uwzględnia analizę dotyczącą weryfikacji efektów kształcenia do modyfikacji programu kształcenia.

Narzędziem badającym funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia są Raporty Samooceny opracowywane dla danego kierunku studiów. Uczelniana Komisja do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia dokonuje analizy Raportów Samooceny i przedstawia ją Rektorowi. Zadaniem Instytutowych Zespołów i Komisji jest sporządzanie sprawozdania z oceny własnej Instytutu. Sprawozdanie to sporządzone jest zgodnie z wytycznymi Uczelnianej Komisji do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia i jest wynikiem ewaluacji jakości kształcenia w jednostce. Sprawozdanie przedstawia mocne i słabe strony jednostek dydaktycznych oraz zawiera plany i kierunki działań w celu wyeliminowania zjawisk niepożądanych, poprawy procesów dydaktycznych i doskonalenia jakości kształcenia.

Głównym zadaniem Działu Toku Studiów Rekrutacji i Jakości Kształcenia jest wspomaganie i podejmowanie przez Przewodniczącego Uczelnianej Komisji do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia działań o charakterze organizacyjnym oraz koordynacji przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia i podnoszenia jakości studiów w Uczelni. Ponadto Dział Toku Studiów Rekrutacji i Jakości Kształcenia wspiera Przewodniczącego Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia w gromadzeniu i przetwarzaniu informacji dotyczących wdrażania Systemu oraz we współdziałaniu z jednostkami dydaktycznymi Uczelni w zakresie wprowadzania Systemu. Na podstawie badań zawartych w badaniach ankietowych sporządza raporty, które przekazuje Rektorowi oraz Samorządowi Studenckiemu.

Na poziomie Instytutu funkcjonują ponadto: Instytutowa Komisja ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich oraz Komisja do spraw Oceny Prac Dyplomowych.

Instytutem kieruje Dyrektor Instytutu. Do jego zadań należy m.in.: kierowanie Instytutem i reprezentowanie go na zewnątrz, organizowanie i nadzorowanie procesu dydaktyczno-

naukowego, opracowanie i aktualizacja strategii rozwoju Instytutu oraz przedkładanie jej do uchwalenia Radzie Instytutu, wdrażanie, realizacja i kontrola Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Oceny Jakości Kształcenia, a także zbieranie i rozpowszechnianie informacji dotyczących działań w zakresie jakości kształcenia w instytucie, podejmowanie decyzji w indywidualnych sprawach studenckich, przewodniczenie egzaminom dyplomowym i kierowanie do recenzji prac dyplomowych, przygotowanie – do przedstawienia Radzie Instytutu - corocznego sprawozdania z działalności Instytutu, sprawowanie nadzoru nad nauczycielami akademickimi (w tym koordynowanie i nadzorowanie procesu hospitacji zajęć dydaktycznych) oraz pracownikami sekretariatów, którzy biorą bezpośredni udział w czynnościach objętych procedurami związanymi z Systemem.

Organem mającym znaczne kompetencje decyzyjne i opiniodawcze jest Rada Instytutu. Zadaniem Rady są m.in. wnioskowanie o utworzenie nowych kierunków i specjalności, ustalanie szczegółowych zasad studiowania według indywidualnego planu studiów i programu nauczania oraz zatwierdzanie indywidualnego planu studiów i programu nauczania, przyporządkowanie przedmiotom – w porozumieniu z koordynatorem - liczby punktów ECTS, zatwierdzanie tematu pracy dyplomowej, uchwalanie projektu efektów kształcenia dla kierunku, uchwalanie programu studiów, w tym planu studiów, na bazie określonych przez Senat efektów kształcenia, uchwalanie programu kształcenia studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających prowadzonych w instytucie, zatwierdzanie programu praktyk zawodowych oraz różnych dokumentów związanych z organizacją i jakością procesu kształcenia, powoływanie Instytutowej Komisji do spraw Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich. W Instytucie funkcjonują również Zakłady, którymi kierują kierownicy Zakładu. Są oni bezpośrednimi przełożonymi wszystkich pracowników Zakładu i są odpowiedzialni za pracę Zakładu przed Dyrektorem Instytutu. Główne zadania: ustalenie obsady zajęć dydaktycznych; koordynacja treści programowych w zakresie realizowanych przedmiotów dydaktycznych; dbanie o stały rozwój zawodowy pracowników; dbanie o rzetelne wykonywanie obowiązków przez pracowników i studentów.

Istotnymi elementami służącym realizacji celów określonych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są:

- badania wśród studentów w formie anonimowych ankiet dotyczących oceny m.in. zajęć dydaktycznych;
- badania wśród absolwentów prowadzone przy pomocy ankiet kierowanych do absolwentów w 3 etapach: 5-9 miesięcy po ukończeniu studiów oraz po 3 i 5 latach od ukończenia studiów;
- okresowe hospitacje zajęć dydaktycznych;
- ocena pracowników naukowo-dydaktycznych, której podstawę oceny nauczyciela akademickiego stanowi jego dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczny i organizacyjny, a także dokonanie jej podsumowania;
- ocena i weryfikacja programów studiów poprzez okresowe przeglądy programowe, w których uczestniczą członkowie Instytutowej Komisji Dydaktycznej oraz instytutowego Zespołu ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, opracowanie oraz analizowanie planów i programów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji;
- ocena i weryfikacja efektów kształcenia poprzez badanie jakości prac dyplomowych oraz obowiązek sprawdzenia ich programem antyplagiatowym, analizę egzaminów dyplomowych pod kątem przygotowywania się do nich zgodnie z zaleceniami i określonymi procedurami;
- ocena jakości obsługi administracyjnej studentów (funkcjonowanie biblioteki, dziekanatu).

Narzędziem diagnozy jakości pracy kadry dydaktycznej są ankietywane badania opinii studentów. Ankietyzacja jest realizowana systematycznie dwa razy do roku, jednak nie podlegają jej wszyscy pracownicy, o czym wspomniano w punkcie 4. Fakt ten jest istotnym mankamentem stosowanego narzędzia i nie pozwala na stworzenie pełnego obrazu prowadzonej dydaktyki, który byłby właściwą i pełną oceną pracy dydaktycznej kadry ZO PKA zaleca natychmiastową zmianę postępowania w tym względzie. Analizę wyników ankietyzacji przeprowadza kierownik jednostki organizacyjnej lub osoba przez niego upoważniona. Z wynikami analizy kierownik zapoznaje ankietowanego oraz przekazuje je do Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia. Komisja ta dokonuje analizy badań ankietowych przedstawionych przez kierowników jednostek organizacyjnych. Na podstawie badań ankietowych Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia i oceny Jakości Kształcenia sporządza raport, formułuje wnioski i propozycje dotyczące jakości kształcenia oraz przekazuje je Rektorowi i Samorządowi Studenckiemu. Wyniki przeprowadzonych ankiet są publikowane na stronie internetowej Instytutu. Studenci Instytutu za pomocą anonimowych ankiet oceniają także jakość procesu obsługi studentów przez pracowników administracyjnych w Instytucie oraz w Rektoracie. Obowiązują następujące wzory ankiet: ankieta dla nauczycieli akademickich, ankieta dla studentów – ogólna ocena uczelni, ankieta dla studentów – ocena nauczyciela akademickiego, ankieta dla studentów ostatniego semestru studiów. Wyniki ankiety są wykorzystane w doskonaleniu jakości procesu obsługi studenta w Uczelni i Instytucie. Wnioski wynikające z oceny pracy nauczyciela mają wpływ na: kształtowanie wysokości wynagrodzenia, awanse i wyróżnienia, powierzanie stanowisk kierowniczych, rozwiązywanie stosunku pracy na zasadach określonych w art. 124 pkt 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Kolejnym narzędziem wykorzystywanym w ewaluacji procesu kształcenia są hospitacje zajęć. Celem hospitacji jest uzyskanie informacji zwrotnych do diagnozy lub oceny efektów kształcenia oraz do oceny pracy nauczycieli akademickich. Osoba dokonująca hospitacji powinna posiadać stopień naukowy co najmniej równy osobie hospitowanej. Dyrektor lub kierownik jednostki organizacyjnej sporządza harmonogram na dany rok akademicki. Z przeprowadzonej hospitacji sporządza się protokół hospitacji, który przekazuje się dyrektorowi lub kierownikowi jednostki organizacyjnej. Pracownicy naukowcy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nie podlegają hospitacji. Pozostali pracownicy dydaktyczni powinni być hospitowani nie częściej niż raz na dwa lata. Kierownik jednostki organizacyjnej sporządza protokół z przeprowadzonych hospitacji i przedkłada go prorektorowi ds. dydaktycznych. Stałym elementem każdej hospitacji jest rozmowa pohospitacyjna z osobą hospitowaną, mająca na celu podjęcie dalszych możliwych działań służących doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego. Protokoły hospitacji znajdują się w dokumentacji Instytutu. Protokoły pohospitacyjne są przedmiotem analizy Instytutowego Zespołu ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia.

Znaczącym narzędziem ewaluacji procesu kształcenia jest okresowa ocena pracowników. Zasady i zakres oceny nauczycieli akademickich określa Statut Uczelni. Szczegółowe warunki okresowej oceny pracowników określa Zarządzenie Rektora nr 43/2013 z dnia 15 kwietnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu zasad dokonywania okresowych ocen nauczycieli akademickich w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. Ocena jest dokonywana nie rzadziej niż raz na dwa lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, w której nauczyciel jest zatrudniony. Ocena dokonywana jest przez Rady Instytutów lub prorektorów. Oceny nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub doktora habilitowanego dokonuje Dyrektor Instytutu nie rzadziej niż raz na cztery lata. Ocenę

okresową przeprowadza się na podstawie arkusza okresowej oceny, który częściowo wypełniany jest przez nauczyciela akademickiego.

Informacje uzyskane w procesie ewaluacji służą do: zapewnienia stabilności kadry i wyznaczenie obszarów wymagających zwiększenia intensywności działań, zwiększenia zaangażowania poszczególnych podmiotów w życie Uczelni, reagowania na bieżąco i wprowadzania koniecznych zmian w realizowany program, wyznaczania obszarów, w jakich program lub praca uczelni nie daje spodziewanych rezultatów, określenie przyczyn tego stanu oraz wprowadzenie usprawnienia, planowania strategii rozwoju Uczelni itp.

Zespół wizytujący otrzymał do wglądu:

1. Sprawozdanie z przeprowadzonej ankietyzacji w semestrze zimowym w roku akademickim 2012/2013 w Instytucie Humanistycznym,
2. Wyniki zaliczeń i egzaminów w Instytucie Humanistycznym,
4. Ocenę procesu dyplomowania w roku akademickim 2012/2013,
6. Raport z przeprowadzonej oceny jakości kształcenia w Instytucie Humanistycznym Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu za rok akademicki 2012/2013,
7. Raport z działalności Studenckiego Koła Pedagogów i Terapeutów za rok akademicki 2012/2013,
8. Sprawozdanie za rok akademicki 2012/2013 dotyczące rozwoju zawodowego kadry dydaktycznej,
9. Harmonogram prac Zespołu ds. Zapewniania i Oceny jakości Kształcenia w Instytucie Humanistycznym PWSTE w Jarosławiu na rok akademicki 2013/2014,
10. Raport „Badanie losów zawodowych Absolwentów Instytutu Humanistycznego PWSTE w Jarosławiu”.

Na podstawie tej dokumentacji Zespołem ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia można stwierdzić, iż w Uczelni dokonywany jest bieżący monitoring realizacji procesu kształcenia: monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie kształcenia na kierunku, ocena jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia, monitorowanie warunków kształcenia, weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, ocena dostępności informacji na temat kształcenia, badanie losów absolwentów uczelni, zapobieganie zjawiskom patologicznym, procedury wdrażania planów naprawczych. Monitoring ten nie sprawdził się jak dotąd w pełni, gdyż nie zapobiegł temu, iż np. efekty kształcenia i treści oraz metody kształcenia w szczególności na specjalności przekładoznawczej nie tworzą spójnej całości.

W trakcie wizytacji zapoznano się z dokumentacją będącą przedmiotem obrad Senatu oraz Rady instytutu, badając tematykę posiedzeń poświęconą zagadnieniom jakości. Z analizy dokumentacji wynika, iż problematyka jakości jest przedmiotem obrad. Podczas posiedzeń były przedstawiane zagadnienia związane z uczelnianym systemem zapewnienia jakości, wynikami rekrutacji, polityką kadrową, zmianami w planach i programach studiów, strategią rozwoju Instytutu. Ponadto zapoznano się z dokumentacją będącą wynikiem funkcjonowania Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia oraz Instytutowych Zespołów ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia. Ze spotkań sporządzane są protokoły, które pozwalają ocenić realną aktywność tych organów w obszarze zapewnienia jakości kształcenia.

System skierowany do środowiska studenckiego jest zadowolający. Studenci mogą znaleźć niezbędne informacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na stronie internetowej Uczelni oraz Instytutu. Instytut Humanistyczny prowadzi stronę internetową, która jest źródłem aktualnych informacji dotyczącej oferty kształcenia oraz

toku studiów. Na stronie znajdują się informacje dotyczące między innymi programów studiów, planów studiów, sylabusów poszczególnych zajęć, rozkładów zajęć, oferty studiów podyplomowych, kurów, szkoleń itp. Na stronie zamieszczone są również wszystkie istotne wewnętrzne akty prawne związane z tokiem studiów. W sposób ciągły zamieszczane są na niej także aktualne informacje i ogłoszenia. Oprócz strony internetowej wskazane informacje są wywieszane w gablotach sekretariatów jak również przekazywane pocztą elektroniczną.

Prace dyplomowe przygotowane przez studentów są sprawdzane za pomocą systemu antyplagiatowego plagiat.pl. Studenci są informowani o nietolerowaniu przejawów patologicznych zjawisk związanych z procesem kształcenia. Ponadto na stronie Instytutu planuje się ulokowanie zakładki umożliwiającej anonimowe wypowiedzi studentów we wszystkich sprawach związanych z procesem kształcenia.

Ważnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest monitoring losów absolwentów. Procedurę monitorowania losów zawodowych absolwentów określa Zarządzenie Rektora nr 81/2013 z dnia 17 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia badań karier zawodowych absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. W Uczelni prowadzi się badania ankietowe w zakresie: badania losów zawodowych absolwenta PWSTE w Jarosławiu, badania opinii pracodawców o absolwentach PWSTE w Jarosławiu, badania opinii pracodawców przyjmujących studentów na praktyki i staże. Na mocy Zarządzenia nr 40/2014 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno – Ekonomicznej w Jarosławiu z dnia 7 maja 2014 r. powołano Zespół Badawczy ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów PWSTE w Jarosławiu. Badania mają charakter anonimowy, wszystkie informacje uzyskane od respondentów służą do zbiorczych opracowań statystycznych. Wyniki badań mogą w przyszłości ułatwić dostosowanie oferty edukacyjnej do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, a także przyczyniają się do promocji Uczelni. Analiza raportu z badania losów zawodowych absolwentów Instytutu Humanistycznego PWSTE Jarosławiu „Raport z badań, edycja II, fala I, rocznik 2013” wykazała, iż liczba respondentów biorących udział w badaniu jest dosyć niska. Badanie to ma charakter pilotażowy, nie jest jeszcze w pełni wdrożone.

Reasumując Jednostka stworzyła właściwy, przejrzysty wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Ponieważ działa on od niedawna trudno jeszcze ocenić jego skuteczności i efektywność. Być może z powodu krótkiego działania WSZJK nie zauważono i nie skorygowano nieprawidłowości dot. programu studiów oraz nie reagowano na – zasadne – postulaty studentów dotyczące choćby liczny zajęć w języku specjalności lub godzin otwarcia biblioteki.

- 2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

System zapewnienia jakości kształcenia w Instytucie Humanistycznym tworzą pracownicy dydaktyczni, najbardziej zaangażowane są osoby funkcyjne. Znikoma jest dotychczasowa aktywność Uczelni w celu pozyskania i wdrożenia w WSZJK interesariuszy zewnętrznych, przede wszystkim pracodawców. Ich rola ograniczyła się do konsultacji i opiniowania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, co opisano w punkcie numer 1. Podejmuje się próby uzyskiwania informacji od absolwentów, lecz są one na etapie inicjalnym (patrz podpunkt 1 powyżej). Podczas wizytacji stwierdzono podejmowane przez jednostkę działania mające aktywizować studentów do podnoszenia jakości kształcenia, pozytywnie należy ocenić ilość spotkań konsultacyjnych Władz Instytutu ze studentami, jako głównymi beneficjentami procesu kształcenia.

Studenci mają wiedzę na temat systemu zapewniania jakości kształcenia, oraz chcą aktywnie w nim uczestniczyć. W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci zaznaczyli, iż chcieliby otrzymywać więcej informacji na temat podejmowanych w Instytucie działań wpływających z przeprowadzonych z nimi konsultacji, mających na celu wpływ na dostosowanie programu kształcenia do wymagań rynku pracy oraz potrzeb studentów.

Wprowadzony na Uczelni system ankietyzacji służy do oceny jakości zajęć pod kątem realizowanych treści programowych oraz nakładu pracy nauczycieli akademickich. Negatywnie należy ocenić przyjęty na uczelni sposób wyboru nauczycieli akademickich podlegających w danym semestrze procesowi ankietyzacji jakości zajęć. Każdy student po zakończeniu zajęć objętych planem studiów w danym semestrze może dobrowolnie wyrazić swą opinię nt. jakości przeprowadzonych zajęć przez pracowników naukowych podlegających w danym semestrze ocenie. Na ankietę składają się sformalizowane pytania, które student może ocenić w określonej skali oraz możliwość swobodnego opisowego skomentowania zajęć. Wyniki ankiet analizowane są przez Dyrektora Instytutu i Kierownika Działu Toku Studiów po zakończeniu każdego semestru. W uzasadnionych przypadkach Dyrektor Instytutu na podstawie zgłoszonych przez studentów uwag decyduje o zwiększeniu liczby pracowników naukowych podlegających ocenie w danym semestrze. Przyjęte rozwiązania zdaniem studentów nie pozwalają w pełni wykorzystać możliwości procesu ankietyzacji jakości zajęć. Postuluje się, aby po każdym semestrze studiów studenci mieli możliwość swobodnej oceny jakości zajęć każdego pracownika naukowego realizującego z nimi zajęcia w danym okresie czasu.

Kwestionariusz ankiety jest zrozumiały oraz stwarza możliwość zawarcia dodatkowych uwag studentów. Wyniki ankiet są opracowywane do postaci umożliwiającej ich analizę. Studenci wizytowanego kierunku wypełniają ankiety, jednak nie widzą działań Uczelni w zakresie wprowadzania zmian będących efektem otrzymanych w trakcie procesu ankietyzacji wyników. Wyniki ankiet nie są udostępniane studentom co powoduje ich negatywne nastawienie względem procesu ankietyzacji. W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, iż udostępnienie ogólnych wyników i statystyk dotyczących ankiet oraz wcześniejsze podawanie terminu przeprowadzenia ankiety pozytywnie wpłynęłoby na odbiór procesu ankietyzacji wśród studentów.

Programy studiów oraz inne regulacje dotyczące studentów są uchwalane po uprzednich konsultacjach z Samorządem Studentów posiadającym swoich przedstawicieli zarówno w kolegialnych gremiach uczelnianych jak również Instytutu humanistycznego. Przedstawiciele studenci aktywnie uczestniczą w obradach poszczególnych komisji, Rady Instytutu oraz Senatu. Przedstawiają propozycje dotyczące poszczególnych rozwiązań oraz zgłaszają swoje uwagi. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, iż przedstawiane propozycje oraz uwagi w większości poddawane są dyskusji oraz wdrażane w miarę możliwości.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna / biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
------------------------------	------------------------	-------	---	---------------------	----------------------------	-------------------------

wiedza	+/-	+	+	+	+	+
umiejętności	+/-	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Instytut stworzył wewnętrznie spójny system zapewnienia jakości kształcenia. Z powodu krótkiego czasu funkcjonowania nie jest on w pełni skuteczny.

2) W funkcjonowanie WSZJK zaangażowani są interesariusze wewnętrzni, interesariusze zewnętrzni pełnili jak dotąd rolę konsultacyjną. Należy podjąć intensywne kroki w kierunku w celu pozyskania interesariuszy zewnętrznych angażujących się w większym stopniu w prace WSZJK.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku			X		
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3	program studiów			X		
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			

6	prorowadzenie badań naukowych ³					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			x		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieść się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Program studiów (szczególnie na specjalności tłumaczeniowej) nie tworzy spójnej całości i z tego powodu nie stwarza możliwości realizacji wszystkich założonych efektów kształcenia. Zbyt silne są związki pomiędzy kształceniem filologicznym na tutejszej Uczelni z Uniwersytetem Rzeszowskim. Obszarami nie budzącymi zastrzeżeń jest polityka kadrowa na ocenianym kierunku, baza lokalowa i wyposażenie. Jednostka wdrożyła już spójny Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, który nie jest do końca efektywny, gdyż nie zauważył i nie skorygował nieprawidłowości dot. programu studiów oraz nie reagował na – zasadne – postulaty studentów dotyczące choćby liczby zajęć w języku specjalności lub godzin otwarcia dziekanatu i biblioteki.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny władze Uczelni podjęły wiarygodne i konkretne kroki na rzecz poprawy wszystkich dostrzeżonych przez Zespół Oceniający braków i uchybień w zakresie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Te działania pozwalają na podniesienie oceny kryterium 8 z „znacząco” na „w pełni”.

³ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Tabela nr 3

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		x			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
3	program studiów		x			
4	zasoby kadrowe		x			
5	infrastruktura dydaktyczna		x			
6	prowadzenie badań naukowych ⁴					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

⁴ Ocena obowiązkowa jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.